

ÁZ

ALSÓ-LENDVAI

államsegélyvel föntartott

POLGÁRI FIU-ISKOLA

TIZENEGYEDIK

ÉRTESITŐJE

AZ

1882—83. tanítási évről.

— Szerkesztette —

SZERKESZTETTE :

Miklós Gergely.

igazgató.

ORSZ. PAEDAGÓGIAI KÖNYVTÁR ÉS TANSZERVÉNY

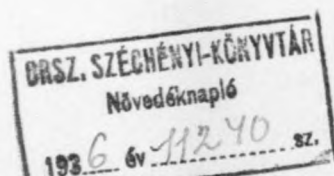
Érkezett 1883. év Január hó 14. napján

Leltári szám: 13.866 Csoport szám: 111

NAGY-KANIZSA.
NYOMATOTT FISCHEL FÜLÖPNÉL
1883.

TARTALOM.

- I. Adatok az intézet ezen tanévi történetéből stb.
 - II. A t. cz. szülőket és intézeti ifjuságot érdeklő vegyesek.
 - III. Az intézet külső vezetése.
 - IV. A tanító-testület.
 - V. A kötelezett tantárgyak elvégzett tanítási anyaga.
 - VI. A rendenkivülieké.
 - VII. A tanulók érdemsorozata.
 - VIII. Statisztikai kimutatás.
 - IX. A tanoda leltára.
 - X. Jótékonyosság és jutalmazások.
 - XI. Segélyezettek és jutalmazottak.
 - XII. Tudnivalók a jövő iskolai évre
-

I.

Adatok az intézet 1882|83 isk. évi történetéből, az intézet belső vezetése és az isk. évnek lefolyása.

Az alsó-lendvai államsegélylyel fentartott polg. fiu iskola a lefolyt iskolai évben fennállásának 11-ik évét fejezte be. A fölvételi vizsgálatok és beiratások aug. hó 30-tól szept. 3-ig bezárólag tartattak meg, a következő eredménnyel: az I osztályba 24 növendék vétetett fel, ezek közül 4 elemi isk. V. oszt. bizonyítvány, 15 elemi isk. IV. oszt. bizonyítvány és felvételi vizsgálat 5 pedig tisztán felvételi vizsgálat alapján. A II. osztályba 12 tanuló iratkozott be, 1 közülök az I oszt. tárgyaiból a vizsgálatnak magán után való letevése, — 1 pedig a regedei (Stájerország) polg. isk. I. osztályában nyert bizonyítványa alapján; a III. osztályba 9 tanuló, 3 közülök 1—1 tárgyból javító vizsgálatot állott ki; a IV. osztályba IV. és az V-be 3 tanuló iratkozott be. Így összesen 52 növendék iratkozott be, tehát 2 vel több, mint a mult isk. évben. Ezen létszámból év végéig kimaradt 1 növendék s ennél fogva év végén 51 rendes tanulója volt az intézetnek.

A beiratások felvételi és javító vizsgálatok lefolyása után a tanév szept. hó 4-én „VENI SANCTE“ mellett ünnepélyesen nyitott meg, mely alkalommal az összes növendékekhez az igazgató intézett buzdító beszédet, a törvényeket felolvasta és megmagyarázta. A tényleges tanítás azonban csak másnap, szept. 5-én kezdetett meg, mivel a megnyitási nap többi részét az órarend és a használandó tankönyvek megismertetése és jegyzékének leiratása, valamint a szegény tanulók között az iskolaszék által beszerzett tankönyveknek beosztása vette igénybe.

A tanító-testületben a lefolyt év alatt csak a rajztanári tanszéken történt változás, a mennyiben állásáról

lemondott Halasi Béla, volt rajz tanító, helyébe Kassai Nándor okleveles rajz tanár jelölt neveztetett ki a nm. vallás- és közoktatásügyi miniszterium 1882. évi nov. hó 10-én 35565. sz. a. kelt magas rendelete által és pedig ideiglenes, rendes tanítói minőségben, ki nov. hó 23-án megérkezvén a hivatalos esküt a közs. polg. iskolaszék kezébe letette, miután működését meg is kezdette. A rendszeres rajzoktatás ennél fogva, miután a volt rajz tanító, Halasi B. még szept. első napjaiban beadta lemondását, csaknem 3 egész hónapig volt függő állapotban. Ugyancsak e tanévben utalványoztatott Iványi Andor rendes tanítónak második 10%-os ötödéves pótléka 1883|1348. magas miniszteri rendelet által, valamint Káposztás Ferencz kartársnak első ötödéves pótléka a nm. vallás- és közoktatásügyi miniszteriumnak 1882. évi szept. 30-án 28278 sz. a. rendeletével.

A rajz tanár ur megérkeztéig egy ideiglenes – azután pedig az év elején összeállított s mind a közs. polgári iskolaszékhez, mind pedig a kir. tanfelügyelőséghez beterjesztett és jóváhagyott órarend szerint folyt háborítatlanul egész év végeig a tanítás

A latin nyelvet a jelentkezett tanulóknak az iskolaszék felkérésére az I. osztályosoknak Tóth László, a II. és III. oszt. Vörös Zsigmond helybeli róm. kath. segéd lelkész urak voltak szivesek tanítani. 1883 évi márcz hónaptól fogva Vörös Zsigmond s leszűkés ur helyett ki a szombathelyi plébániához helyeztetett át s ki mind a helybeli közönség, mind az intézet részéről a legjobb emlékeket vitte magával, – Balogh Dénes ujonnan kinevezett r. kath. s lelkész ur volt szives a II. és III. oszt. latin nyelv tanítását magára vállalni. Fogadják ezuttal is nevezett tisztelendő urak önzetlen, fáradságos munkálkodásukért az intézet és az illető tanulókról a megérdemelt köszönetet annyival is inkább, mivel a jelentkezett 15 növendék közül 7-nek teljesen ingyen, a többinek is igen csekély havi díjért sziveskedtek azon tárgyat a gymn. tanterv szerint tanítani! —

A tan.-kar a tanítás és nevelés egyöntetű, összhangzatos vezetésére nagy súlyt fektetett s erre a havi rendes és rendkívüli értekezleteken működött közre. Tartottunk

10 rendes és 2 rendkívüli értekezletet Első értekezletünk fő tárgyát képezték az értelmi nevelés szempontjából kifolyólag az alkalmas kézi könyvek megválasztása és könyvkereskedő hiánya miatt azoknak beszerzése, megrendelése ; a czélszerű munkafelosztás, melynek kivitelénél tekintetek voltunk minden tanerőnek szaktárgyaira s ennek alapján az általános óraterv megállapítása. Az oktatás a polg iskolák számára 1879. évi szept. 12-én 25049 sz. a kiadott magas miniszteri rendelet alapján hajtatott végre. Eltérés ettől csak annyiban történt, hogy a helyi viszonyok tekintetbe vételével a német nyelv az I. és II. osztályban is tanítatott heti 2 - 2 órán. Az órarend a paedagogiai elvek lehetséges szem előtt tartásával készült ; a Mózes vallású növendékek vallásos szertartásainak figyelembe vétele miatt szombaton d. e 10 ig tartottak tanítások, a szombat és szerda délutánjai képezték a heti egy nap szünetet

Az osztályfőnökök a tantárgyak felosztása és az órarend utmutatása alapján az egyes osztályokban a legtöbb heti óraszám s így a fegyelmezés helyes és könnyebb gyakorolhatása szempontjából választattak meg. Az osztálykönyvek mintegy részletes tanítási anyag naplókul is szolgálnak, a mennyiben azoknak „Eltanított tananyag“ czimű rovatába mindenik tanerő belejegyezte az óránként felvett tananyagot s így ezek az év folytában követett tanítási menetnek is hű képét adják. Havi értekezleteinken különös súlyt fektettünk a növendékek erkölcsi magaviseletére és tanulásbeli előmenetelére vonatkozó tapasztalataink egybevetésére, s ezen az alapon azon paedagogiai és fegyelmezési intézkedéseket beható tanácskozás útján állapítottuk meg, melyeket a tanuló ifjuság magánviseletének és szorgalmának fokozására szükségeseknek láttunk. Az értekezleteken rendszeren jkönyvbe vétetett mind az egyes osztályok általános szorgalmi s erkölcsi állapota, mind pedig az egyes növendékek feltünőbb hanyagsága és kifogás alá eső magaviselete, a megróvattak osztályfőnökeik által figyelmeztettek hibáikra ; melyekről azonkívül sulyosabb esetekben a szülék szóval, vagy írásban is értesítették. Február 14-én egy pár fegyelmi eset miatt a törvényeknek megfelelő §-ait újból fel kellett olvasni

és megmagyarázni. Itt meg kell erősitenünk azon régi tapasztalatot, hogy a növendékek helyes nevelésére az-az iskolai fegyelmezés nem elégséges, ha ennek segítségére nem jön a családi fegyelmezés is; pedig sajnos nem mindig találjuk fel a szülék részéről ama készséget, hogy ők az iskolát törekvéseiben, nehéz munkájában kitelhetőleg támogathassák. *A nevelés magasztos célja az iskola és család elé egyaránt van kitűzve, sőt a kötelességek nagyobb része a mostani nyilvános iskolázás mellett főképp a szülék vállaira nehezedik, mivel a gyermekek idejüknek alig $\frac{1}{5}$ részét töltik az iskolában, a többit pedig a család körében; meg aztán a szülők a köztük és gyermekeik között létező természetes viszonynál, kapcsoltnál fogva több eszközzel rendelkeznek a nevelés céljainak előmozdítására, mint az iskola és a sok mindenféle elfoglalt megítéltetésnek kitett tanítók. De hagyjuk ezt, mert még értekezés lesz belőle!*

A szokásos időszaki (évharmados) értesítők a szülőknek megfelelő tájékoztatása végett karácsony és husvétkor az idén is hivatalosan kiadattak.

A vallás erkölcsös nevelésre ezen évben is a megfelelő figyelem fordított, a mennyiben a r. kath. növendékek vasár és ünnepnapokon felügyelet mellett részt vettek az isteni tiszteletben és az egyház által elrendelt vallási gyakorlatokat — pl. gyónás- és ájtatosságokat a szokott módon és időben teljesítették. Az intézet egészségi állapota kitünő volt. A tanító testület tagjai részéről betegség miatt semminemű mulasztás nem fordult elő, valamint a növendékek részéről sem adtak elő magokat betegség miatt feltünőbb mulasztások.

A növendékek szorgalmára általában kedvező ítélet nem mondható, az egyes tantárgyakban elért sikert mutatják ugyan a statisztikai táblázatok, de meg kell vallanunk, hogy azon eredmény nem áll irányban azon gond-és utánjárással, melyet a tanulók nem nagy számánál fogva és mélyen érzett kötelességtudatunkból kifolyólag minden egyes tanulóra fordítottunk. Oka ennek egy felől a tanulók hanyagsága is, de különösen azon körülmény, hogy sok gyarló növendékünk volt; az I. osztályba IV. és V. elemi isk. oszt. bizonyítványok alapján oly kevés

előkészültséggel bíró, gyenge növendékeket nyertünk, hogy csak a legnagyobb erőfeszítés mellett voltunk képesek a törvényes tanterv által az I. oszt. számára kiszabott tananyag halmazt feldolgozni. Volt egy pár olyan növendékünk a 24 I. osztályos közül, kik a legnagyobb figyelem- és utánjárás mellett sem voltak képesek képzelhetetlen gyengeségök miatt tanulótársaikkal együtt haladni s kik elemi isk. IV. osztályos bizonyítvány alapján léptek az intézetbe . .

Az iskolalátogatás csak hivatalos személyek által gyakoroltatott; az iskolaszék részéről iskolánkat látogatásaikkal szerencsétlítették: Brenner György, Pollák Lázár, Ráth János és Skublics Imre isk. széki tag urak.

Szórakozásra szánt napok és szünidőkről a következőkben emlékezhetünk meg: rendes heti szün-napok voltak a szerda s szombat délután és a vasárnap; a szünidők karácsony, husvét és pünkösdkor a törvény által kiszabott ideig tartattak meg, valamint a r. kath ünnepnapokon is; Ő Felsége a király nevenapján okt 4-én a növendékek a tantestülettel egyetemben vettek részt az ünnepélyes isteniszteletben, ugy szintén a boldogult országbíró - Majláth György emlékére megtartott repue-men is. Ezekén kívül szünnapok tartattak meg a szokászos 3 nap szüretkor a jár. tanítói gyűlések alkalmával 1882 évi nov. 9. és 1883-ik évi máj. hó 10-én, mely gyűlések mindenikén tevékeny részt vettek a tanító-testület tagjai

Az önképzés eszközlése és a külvilággal való érintkezés fentartása szempontjából a tan-testület a következő szaklapokat és folyóiratokat járatta: „Polgári iskola“ Középtan. tanár egyll. Közlöny, Természettudományi Közlöny, Magyar Tanügy, Paedagogiai Szemle, Zalai Tanügy, Közoktálás, Család és iskola; járt továbbá az intézetnek a Néptanítók Lapja. A tan. karnak mint a járási tanító-kör tagjainak rendelkezésére állottak még: a Néptanoda és Népnevelők Lapja.

A tan.-testület 1882 évi május hó 26-án tartott ülésében megállapította a zárvizsgálatok határidejét és sorrendjét, mit a t. közs. polg. iskolaszék jun. 3 án tartott ülésén jóváhagyólag vett tudomásul. E szerint a vizsgá-

latok június hó 25—28-ig tartattak meg bezárólag. A zárvizsgálatokat az iskolaszék saját kebeléből felváltva kiküldött tagjai által vezettette.

Június 30-án d. e. ünnepélyes istenitisztelet után a bizonyítványok és jutalmak kiosztattak és az iskolai év ünnepélyesen bezáratott.

II.

A t. cz. szülőket és intézeti ifjuságot érdeklő vegyesek.

Az alábbi fontos miniszteri rendelet egészen az év végén történt megérkezte miatt a mult évi „Értesítő“-ben nem közölthetvén: jelen évi isk. „Értesítő“-ben van szerencsém annak hitelesített másolatát egész terjedelmében közzé tenni, hogy így alkalmat nyerjenek a t. cz. szülők a miniszter ur ő excellentiájának magas intentióival és a budapesti közép ipartanoda céljával megismerkedni és a szükséges tájékozottság nyerése után gyermekeiket magasabb ipari kiképeztetés végett nevezett közép-ipartanodába küldeni

Másolat. 17126. (1882 évi) vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszteri számhoz.

Közgazdasági szempontból felette kívánatosnak tartván, hogy ezután már a magyar ifjuságnak minél na gyobb része lépjen az ipari pályára, különösen, hogy a hivatalnoki és tudományos pályákról azok, a kiknek ezekre képességek és hivatásuk külömben sincs — elte reltessenek: a budapesti közép-ipartanoda alapításával és fokozatos fejlesztésével kedvező alkalmat nyújtottam arra, hogy az ifjuság magát a gyakorlati ipari pályára külömböző irányban kiképezhesse.

Ezen ipartartanodának célja, hogy az építési iparterére építő mestereket, pallérokat, általánosan a mezei gazdasági és vasuti gépészet, — továbbá a külömböző vegyészeti iparágak számára főmunkásokat, művezetőket, végre a jelentékenyebb kézmű iparágak számára szakavattott s önálló működésre alkalmas mestereket neveljen.

Ezen czélből az említett intézetben már megnyitott az *építészeti, gépészeti, vegyészeti és a fém vasipari szakosztály* s így kiképeztetést nyerhetnek ott: *kőművesek, gépészek, vegyészeti gyári munkások, továbbá vas- és rézöntők, építő lakatosok, bádogasok, rézművesek, szerkavácok stb.*

A jövő tanévben pedig megnyitattik: *a fa-ipari szakosztály, a melyben az építő- és butor asztaloság, az esztergályosság és a kocsi gyártás fog taníttatni.*

(Ezen szakosztály ennél fogva már a lefolyt 1882 83. tanévben meg lett nyitva)

A tanfolyam három évre terjed, az utóbbi említett kézműiparosoknak azonban — a mennyiben csak egy iparágat választanak — a tanfolyam megrövidíthető az előképzettség szerint esetleg két évre

A felvételre feltétel valamelyik középiskola — gymnasium, polgári v. reáliskola 4 alsó osztályának jó sikerrel való elvégzése és legalább *a két havi nyári szünidőre terjedő előzetes gyakorlat.*

Felhivom azért a t. igazgatóságot, hogy a tanév bezárása előtt a vezetése alatt álló intézet tanulóival a budapesti közép-ipartanoda szervezetét és célját megismertesse s tanácsolja az abba való belépést mindazoknak, kiknek a gyakorlati pályára hajlamuk van és a kiknek a tudományos pálya jövőt nem ígér.

Különösen figyelmeztesse erre azon tanulókat, a kik mint iparos szülék gyermekei idővel abba a kedvező helyzetbe jutnának, hogy a kezdés nehezségeitől felmentve szülőik üzletét vehetik át, hogy így lassanként rendszeressé legyen hazánkban is az ipari fejlesztés az a természetes és egész-éges módja, a mely a nyugati államokban az ipari fejlődésnek folytonosságát és fokozatosságát biztosítja.

Az érdeklettek bővebb felvilágosításért Hegedüs Károly a közép-ipartanoda igazgatójához (Budapesten, VIII. k. Bodzafa utca, 28. sz.) fordulhatnak.

Pecséthely és a miniszteri aláírás következnek.

Ugy hiszem ezen magas miniszteri rendelet annyira világosan és meggyőzőleg szól, hogy bárki is könnyen megértheti mind azon intézet célját és gyakorlati fontos-

ságát, mind pedig a magas tanügyi kormány hazafias törekvését a hazai ipar egészséges fejlesztésére nézve; azonban mindezek mellett a t. cz. szülők kívánatára a budapesti közép ipartanodának kiadott értesítőit teljes készséggel bocsájtjuk rendelkezésre, hogy ebből az említett intézet szervezetét és célját még közvetlenebb mértékben megismerhessék.

Még egy másik fontos miniszteri rendeletre is van szerencsénk a t. cz. szülék figyelmét felhívni u. m. a vallás- és közoktatási miniszteriumnak 1882 évi szept. 26-án 29818 sz. a. kelt magas rendelete alapján a csász. és kir. közös hadügyminiszterium 1882 évi szept. 11-én 2752. sz. a kelt es kihirdetett magas rendeleténél fogva a *polg. fiiskolák IV. (negyedik) osztályát végzett növendékeknek a csász. kir. hadapród iskolába vizsga letétele nélkül leendő felvételi jogosultsága kimondatott.*

Ezen fontos körülményt sem tudjuk eléggé ajánlani a t. cz. szülék becses figyelmébe, annyival is inkább, mivel a közelebbi időben a törvényhozás és a kormány oly nagy buzgalmat fejtettek ki abban, hogy a közös hadsereg tiszti karában a magyar elem is, mely eddig e tőről mintegy szándékosan visszahuzódott, kellő arányban képviselve legyen. E cél előmozdítása végett ismeretes dolog, hogy a kormány a bécsujhelyi katonai akadémiában a magyar ifjak számára több (ha jól emlékszünk mintegy 120) állami ösztöndíjat állapított, melyeket a hadapród iskolákból oda jutó magyar ifjak elnyerhetnek.

A köztisztviselők minősítéséről szóló és folyó évi jan. 6-án kihirdetett törvényczikk mindazokat az életpályákat meghagyta a polg. iskolák IV. és VI osztályát végzett növendékek előtt, melyek „Tudnivalók a jövő iskolai évre“ című szakasz 7 pontjában a) és b) alatt részletesen fel vannak sorolva. Lényeges körülménynek tartjuk a polg. iskolák két felsőbb osztályának népességi viszonyára nézve, hogy az idézett törvényczikknél fogva ezután közs. jegyzői vizsgálatokra csak azok bocsáthatók a polg. iskolák növendékei közül, *kik a VI. osztályt bevégezték*

Kassai Nándor rajztanár 1 drb. 10 frankos aranyat tüzött ki a végből, hogy az a tanító testület által a jövő 1883–84 ik tanévben a szabadkézi és mértani rajzból legjobb előmenetelt tanusított növendéknek adassék ki.

Ugyancsak Kassay Nándor vállalkozott arra, hogy a francia nyelvet a jövő isk. évben az illető szülék kívánatára mérsékelt havi díjért mint rendkívüli tantárgyat tanítani fogja.

Elegendő számú tanuló jelentkezése esetében a jövő tanévben a VI. osztály is meg fog nyitattni.

III.

Az intézet külső vezetése.

A községi polgári iskolaszék tagjai.

1. Bellosits János birtokos, pénztárnok.
2. Brenner György birtokos, gondnok.
3. K. Hajós Mihály ügyvéd, iskolaszéki elnök.
4. Kelcz Gyula ügyvéd.
5. Dr. Király Mór lendvajárási és intézeti orvos.
6. Kovács János ügyvéd
7. Miklós Gergely a tantestület képviselője, polgári isk. igazgató, iskolaszéki jegyző.
8. Pollák Lázár kereskedő
9. Ráth János birtokos
10. Skublics Imre kir. közjegyző.
11. Stirling Antal esperes-plébános
12. Schacherlsz Mózes helybeli rabbi.
13. Tomka György kereskedő, alelnök.

Az iskolaszék a lefolyt tanévben 9 rendes havi ülést tartott, a melyeken nem szünt meg buzgalommal gondoskodni arról, hogy a dologi szükségletek fedeztessenek és az intézet fenmaradását biztosító tényezők alkalmazásba hozassanak. A gondnok ur intézkedése következtében a tantermek a nyári szünidő alatt kimeszeltettek és kitakarítottak, valamint a husvétii szünidő alatt újból felzsoltattak. Intézkedett a tanító-testület kérése folytán a régi czélszerűtlen könyvtári és physikai szekrény cél-

szerü átalakíttatásáról. A szegény tanulók számára a múlt évben beszerzett tankönyvek közül 72 drbot (13 frtért) bekötöttetett, valamint a jelen isk. évre is 54 kötet 39 frt. 45 kr értékü tankönyvnek és 24 frt 50 kr. értékü rajz eszköznek beszerzéséről a szegény tanulók segélyezése végett gondoskodott. Az ingyen élelmezés nyújtásában jó példával menve előre aláírási ivet bocsátott ki az ügy iránt érdeklődő intelligentiához. A tanító testület előterjesztése alapján a Dr. Schubert G. H.-féle „Képes természetrajz“ állattani részének és 2 „Leltár“ ban felsorolt vegyi anyagok beszerzésére 28 frt 70 krt o. é utalványozott. A teljes tandíjt (9 frt 50 kr) elengedte 26 növendéknek ; a féltandíj (5 frt.) fizetése alól pedig 2 növendéket mentett fel. — Egyéb az intézet anyagi ügyeire vonatkozó intézkedések.

IV.

A tanító-testület.

Folyó szám	A tanító neve, állása és képesítése	Az előadott tantárgyak	A tanított osztály	Heti óraszám	Tanító működése éveinek száma	Jegyzet
1	Iványi Andor rendes tan. polg. iskolákra képesített tanító.	Természetrajz Természettan Számтан Könyvviteltan Földrajz	I.-III. IV. V. V. V. IV.	21	22	A III. oszt. főnöke, a term. rajzi és tan. szert. öre, a lendva járási tanító körnek elnöke.
2	Kassai Nándor rendes tan., polg. iskolára képesített rajz-tanár.	Mértani rajz Szabadkézi rajz Szépirás	I. V. I. IV. III.	23	1	A II. oszt. főnöke, a rajz- és szépirás szertárának öre.
3	Káposztás Ferenc r. tan., polg. iskolákra képesített tan.	Magyar nyelv Német nyelv Testgyakorlás	II. V. I. IV. V. I. V.	25	9	A IV. oszt. főnöke a torna-szertár és az ifj. stan. könyvtár öre, a m. tört. társul. r. tagja
4	Miklós Gergely igazgató tan., okleveles polg. isk. tan.	Számтан Mértan Vegyтан	I. IV. I. IV. V.	20	5	Az V. oszt. főnöke iskolaszéki jegyző a kir. term. tudományi társulat r. tagja a vegyt. szertár öre.
5	Murkovics János segéd tan., helybeli rom. kath. kánt. tan.	Német nyelv Ének és zene Szépirás	II. III. I. V. I. II.	9	30	
6	Pataky Kálmán segéd tan., okleveles polg. isk. tan.	Földrajz Történelem Alkotmánytan Magyar nyelv	I. III. III. V. V. I.	21	3	Az I. oszt. főnöke a földrajzi szertár öre, tanácskozmányi jegyző.
7	Tóth László r. kath. s. lelkész	Hit- és erkölestan	I. V.	2	—	
8	Schacherlsz M. helybeli rabbi	Hit- és erkölestan	I. V.	2	—	

A renden kívüli tárgyak tanítói.

1	Balogh Dénes helybeli r. kath. s. lelkész	Latin nyelv	I--III	10	--	Tanította a latin nyelvtant 1883 évi ápril hó 1-től az isk. év végéig.
2	Tóth László l. fennebb.	Latin nyelv	I.	5	--	
3	Vörös Zsigmond volt helybeli r. katk. s lelkész.	Latin nyelv	II. III.	10	--	Tanított 1883 évi márcz. hó közepéig.

Iskolaszolga : **Simon János** kiszolgált közkatona.

V.

A kötelezett tantárgyak elvégzett tananyaga.

I. Hit- és erkölcsstan.

a) A róm. kath. tanulóknál.

I. II. osztály. 1. A hit fogalma, tárgya, szükséges volta és tulajdonságai. Az apostoli hitvallás 12 ágazata. A parancsokról általában s az Isten tiz- s az anyaszentegyház öt parancsairól különösen. Tank. Az Egri Közép katekizmus 2 Szerartástan. Az egyházi szertartások általános meghatározása és azoknak eredete A karácsony-, husvét-, pünkösöd, három főünnepi köröknek, nemkülönben az ezen körökbe eső kisebb ünnepeknek és azok jelentőségének magyarázata. Tank. Harsányi József Szerartástan. Hetenkint 1 óra.

III. IV. osztály. 1. Az új-szövetség egészen. a) előkészületek a Megváltó eljöveteléhez. b) Jezus gyermekora c) Jezus nyilvános életének első esztendeje. d) Jezus nyilvános életének második esztendeje. e) Jezus nyilvános életének harmadik esztendeje. f) Jezus kinszenvedése és halála. g) Jezus megdicsőíttetése. h) Az apostolok cselekedetei. Tank. Roder bibliai történet 2. Szerartástanból lásd az I. és II. osztály tananyagát. Hetenkint 1 óra.

V. osztály. Egélytan. 1) A kh. egély fogalma és felosztása. 2) Bizonyítéki források Krisztus isteni küldetését illetőleg. 3) Krisztus isteni küldetésének és istenségének bebizonyítása. 4) A kh. egély isteni tekintélye. 5) A Szt. Lélek küldetése. Tank. Wappler Antal Kath. Egélytana. Hetenkint 1 óra

b) A Mózes vallásu tanítóknál.

I.-II. osztály. Bibliai történet kapcsolatban a hit és erkölcsstan elemeivel. 21. §. 37. III. VI. és V. oszt. 37—50 §-ig. Mózes öt könyvéből: I. és II. oszt az első könyvből 18—19 fejezet; III. IV. és V. oszt. az első könyvből 44—47. fejezetig; V. oszt a második könyvből: 1. 2. és 3 fejezetet.

Mindenik osztályban k. k. Emeth veemonuh bibliai történet Fischer Náthántól. Hetenkint 1—1 óra.

2. Magyar nyelvtan s irodalom.

I. oszt. Értelmes és kellően hangsúlyozott olvastatás a népmonda, népmese, magyar történeti monda a klasz szikus mythos és a néprajz köréből vett olvasmányokon való gyakoroltatása. Az egyes olvasmányok tartalmának magyarázása s azoknak szabadon való elbeszélése és beszéltetése. Könyv nélkül tanult versek szavaltatása. A mondatok keletkezése az egyszerű és bővített mondatok az egyes mondatrészek megismertetésével; az összetett mondat keletkezése feltüntetve a fő és mellékmondat közti különbséget a mellérendelt mondatok. A szórend. Az egyes beszédrészek megismertetése után a hangtan különös figyelemmel a helyesírás szabályaira. A fő és származott szók s rag és képző közti különbség feltüntetése. Elemeztetés és írásbeli dolgozatok által a tanultak begyakorlása K. k. Gyulai B. Magy. ny. s magy. olvasókönyvének I. r. Hetenkint 5 óra.

II. osztály. Az első osztályban tanultak felujtása főszólyt fektetve a határozók részletes tárgyalására. Az összetett szerkezetű mondatok használatának feltüntetése után mind a független, mind a függő viszonyban levők tuzetes tárgyalása. A többszörösen összetett mondatok elhe-

lyezési módja. Szóképzés, rokonértelmtű kifejezések csoportosítása, magyarázatok az I. oszt.-nál feltüntetett tartalmu olvasmányokon. Elemeztetés, írásbeli dolgozatok. K. K. Dr. Simonyi Zs. Magy. nyelvt II. r. s. Gyulai Béla magy. olv. k. II. r. Hetenkint 5 óra.

III. osztály. „A tatárjárás magy. orsz.“ olvastatása; tartalma megértetésén kívül szerkezetének feltüntetése. A magyar nyelvtan rendszeres tárgyalása. A hangsúlyos vers ismertetése. Fogalmazásul kisebbszerű leírások, elbeszélések s körmondatok készítették. Nehány költemény beemléztetése. K. K. Torkos L. magy. ny. Szalay L. A tatárjárás Magyarországon. Segédkönyvül Udvarhelyi Gy. magyar írásmódja használtatott. Hetenként 4 óra

IV. osztály. Az írásmű megalakulása. Leiró, elbeszélő s értekező írásmű: az ezekhez szükséges anyaggyűjtés s elrendelése. Az írásművek belszerkezete, s előadásuk módja. A szép előadásmód. Az időmértékes vers ismertetése. A tanultak megvilágításául részint prózai, részint költői darabok olvastattak; továbbá „Toldy“ olvastatása, megértéséhez szükséges magyarázatokkal

Fogalmazásul leírások, elbeszélések s különböző ügyiratok vétettek. K. K. Udvarhelyi Gy Magyar írásmódja; Arany J. Toldyja. Hetenként 3 óra.

V. osztály. Különböző nemű költői műveknek keletkezési időrendben való olvastatása, tartalma magyarázatuk; az egyes művek meghatározása, kellékei, s alakjuk; főszóly volt fektetve a nagyobb művek szerkesztési módja feltüntetésére. Nehány szónoki beszéd olvastatása s szerkesztésének ismertetése. Végül az irodalom történet legfőbb vonásokban. Fogalmazásul bonyolodottabb ügyiratok, leírások, elbeszélések szolgáltak. K. K. Gyulai B. Irodalom ismertetője Hetenként 3 óra.

3. Német nyelvtan.

1. osztály. Az egyszerű bővített mondatok szerkesztéséhez szükséges alaktani szabályok; a bővített mondat részei s ezek elhelyezési módja. Szótanulás: szó — és írásbeli fordítás magyarból németre, s viszont. K. K. Graf J. ném. ny. 1. r. Hetenként 2 óra.

II. osztály. Az I. osztályban feldolgozott tananyag alapján az ejtegetések ismétlése A melléknév ragozása és fokozata. Határozó. A segéd igék alkalmazása. Az igék cselekvő és szenvedő alakban A számszó és névmások. A segéd igék és a rendes ige ragozása Az egyenes és fordított szórend. Szótanulás és fordítás magyarból németre K. k. Graf J Német nyelvtan I r. Hetenként 2 óra.

III osztály. A II. osztályban eltanultak bővítése és folytatása. Az igék ragozása cselekvő és szenvedő alakban, jelentő, foglaló és feltételes módban. Visszaható és személytelen igék hajtogatása Olvasmány alapján: egyszerű és bővített mondatok. a mondatrészeknek, a fő és mellékmondatoknak megkülönböztetése Szótanulás és fordítás magyarból németre; kisebb költői művek betanultatása. K. k. Graf J. németnyelvtan I. r. Felsman J. olvasókönyv I. r.

IV. osztály. Az összetett szerkezetű mondatok alkotásához szükséges alak s mondattan szabályok részletes ismertetése. Ily mondatok alkottatása s taglalása Fordítottatása a könnyebb irányu német daraboknak. K. k. Graf J. német ny. II. r. Felsman olv k. Het. 3 óra

V. osztály. A németnyelv s mondattan szabályainak begyakorlása tekintetéből könnyebb irányu olvasmányok fordítottak s elemeztettek K. k. Jónás János Deutsches Sprach und Lesebuch. Hetenként 3 óra.

4. Mennyiségtan.

I. osztály. a) Számtan. A négy alapművelet nevezett és nem nevezett egész számokkal A számok oszthatósága. A legnagyobb közös osztó és legkisebb közös többszörös kikeresésének módjai. A tört mint hányados és viszony. A négy alapművelet közönséges és tizedes törtekkel. A közönséges törtek átváltoztatása tizedes törtté és viszont. A méter-mértékek és régibb hazai mértékek ismertetése a legfontosabb *viszony számok* betanittatásával különböző átváltoztatási feladatokon begyakorolva. A keresztény és római időszámítás. K. k. Dr. Császár K. számtan I. r.

b) Mértan. Fizikai és mértani testek. A testek, lapok, és vonalak kiterjedése, határa pontok, vonalak és szögek

fekvési és mérési viszonyai. A 4 alpművelet vonalokra és szögekre alkalmazva. A legfontosabb síkidomok u. m. három, négy, szabálytalan és szabályos sokszögek tulajdonságai és alakítása, ezeknek egyenlősége, hasonlósága, egybevágósága, symmetriája és területük kiszámítása. A kerülék (ellyphis) ismertetése és szerkesztése. K. k. Dr. Császár K. Geometriai alaktan I. r. Szám- és mértan hetenkint 5 óra.

II. osztály. a) Számтан. A közönséges és tizedes törtek négy alpműveletének ismétlése; számolási előnyök és rövidítések Rövidített szorzás és osztás. Az arányosság fogalma. Egyszerű mértani arányok és aránylatok. Az egyszerű hármasszabályhoz tartozó feladatok megoldása következtetésekkel — az u n . kettős tétel által — és aránylatokkal. A százalék fogalma. A kamatszámítás 100-tól 100-ra és 100-ból; ezen eseteknek gyakorlati alkalmazása a súly és közvetítésért való levonások, lerovások, biztosítási díj, felpénz, nyereség és veszteség kiszámítására. Olasz számolásmód. K. k. Dr. Császár K. Számтан II. r.

b) Mértan. Stereometriai elemek. A sík. Vonalok és síkok térbeli és viszonylagos helyzete. Lap és testszögek. A legfontosabb síklapu és görbelapu testek: u. m. hasáb, gúla, szabályos oszlopok, henger, kup, gömb, az 5 szabályos test, ék, hordó ismertetése, leírása, alakítása, hálózatuk készítése, összszeillősége, symmetriája, hasonlósága, felületeik és térfogatuk kiszámítása. Papendékliből testminták készítése. K. k. Dr. Császár K. Geometriai alaktan. II. r. Szám és mértan hetenkint 5 óra.

III. osztály. a) Számтан. A százalék számítás és alkalmazásának ismétlése, olasz gyakorlat. Összetett arányok és aránylatok. Összetett hármasszabályhoz tartozó feladatok megoldása következtetésekkel és aránylatokkal. Közép határidő és közép kamatláb kiszámítása. Egyszerű és összetett arányos osztás társaságsszabály. Elegyítési és láncz szabály. A nemes fémek, arany és ezüst neműek mérése és értékének kiszámítása. A hazai és külföldi legfontosabb pénzek ismertetése átszámításokkal. K. k. Dr. Császár K. Számтан III. r.

b) Mértan. Constructiv planimetria: a) Egyszerű vonalu idomok és összeillőségek, symmetriáfuk, hasonlóságok és terület meghatározásuk kibővítése az idevágó fontosabb szerkesztési és átalakítási feladatokkal. b) Görbevonalu idomok. A kupszeletek: ellypsis, hyperbola és parabola, kerekények és csigavonalak. A körtan kibővítése szerkesztési feladatokkal K. k. Dr. Császár K. Szerkesztő planimetria. Szám és mértan hetenkint 4 óra.

IV. osztály. a) Számтан. A nemes fémek ötvényeinek mérése és azok értékének kiszámítása. A hazai és külföldi fontosabb pénznemek és pénzrendszerek ismertetése átszámításokkal Váltóleszámítolás, a külföldi váltók értékének számítása Rimessa (küldime) és tratta (intézett váltó.) Váltó kémlelés. Árfolyam egyenlítés. Állam- és értékpapírok. Ellentett számokkal való műveletek. Az algebrai mennyiségek hat első alpművelete. A négy alpművelet gyök-mennyiségekkel. Első foku határozott egyenletek egy ismeretlennel. K. k. Mocnik-Árenstein Betűszámтан.

b) Mértan. A tér felmérése és terület kiszámítása. Szerkesztések a területek átalakítására és felosztására. A testek térfogatának és felületének kiszámítása gyakorlati alkalmazásokkal. K. k. Roller M. Alkalmazott Geometria. Szám és mértan hetenkint 4 óra.

V. osztály. Számтан. Logarithmus Elsőfoku határozott és határozatlan egyenletek több ismeretlennel; másodfoku határozott egyenletek egy és két ismeretlennel; felsőbbfoku egyenletek feloldása tényezőkre bontás és regula falsi által. Elsőfoku számtani és mértani sorok; utóbbiak alkalmazása a kamatos kamat számításra. K. k. Mocnik-Árenstein Betűszámтан Hetenkint 3 óra.

B. Könyvvitelan.

V. osztály. Az egyszerű könyvvezetés lényeges és fontosabb mellékkönyveinek szerkesztése, alkalmazásra 5 gyakorlati feladaton. K. k. Roller-Wittinger Könyvvitelan Takarékpénztári és biztosítása ügyek ismertetése, Hetenkint 1 óra.

5. Természettudományi tárgyak.

A) Természetráajz.

I. osztály. A növények tagjainak megnevezése, ezek alakja, czélja; termőhelye és haszna a növényeknek; ezek alapján az osztályozás vázlata, őszi és tavaszi hónapokban az egyes növénycsaládok jellemző képviselőin szemléltetve ismertettek meg. Téli hónapokban az ásványtanból az egyes osztályok alapjellemeivel bíró s a mezőgazdasági és ipari ismeretek alapjául szolgáló ásványok példányain alaki és természettani tulajdonságaikat szemléltetve ismertek meg, feltüntetve használhatóságukat és vonal és fő sugar megismertetése és ábrázolása a pont vonal, kör és egyenes vonalú síkidomok távlati képének találási helyeiket. K. k. Dr. Szabó J Ásványtan kezdők számára és Krisch J. természetráajz elemei (növénytan). Hetenkint 3 óra.

II. osztály. Ismeretesebb állatok leírása, rokonnemek csoportosítása különös figyelemmel az állati élet nyilvánulásaira s az osztályozásra vonatkozó tipikus tulajdonságok feltüntetésére; az állatok tartózkodási helye, haszna, tápláléka. T. K. Kriesch Természetráajz elemei (állattan). Hetenkint 3 óra.

III. osztály. Őszi és téli hónapokban az ásványok tulajdonságai szemléltetve, találás helye, haszna; az általános tulajdonságok rendszeresen A fontosabb közetek s keletkezésük. A geológiai korszakok kiváló tekintettel a szerves élet fejlődésére; a föld keletkezése s a kérgét módosító tényezők. Tavaszi hónapokban a növények elemi és összetett szerveinek alaktana és feladatuk a táplálkozás és szaporodás munkájában; növényrendszerek! a virágtalanok (isméltése) s a virágosak meghatározási módjának gyakorlása (dr. Simkovics L. növény meghatározó alapján). K. k. Szecskai ásványok természetráajza, Krisch Természetráajz elemei (növénytan). Hetenkint 3 óra

B) Természettan.

IV. osztály. A testekre ható és a tömecskekben rejlő erőkről; a szilárd, csepegős és terjengős testek egyensulya és mozgása; a hangtani tünemények és törvények ismeretése. K. k. Hahóthy S. Hetenkint 3 óra.

V. osztály. A hőről és hatásairól a térfogatra, halmazállapotra és hőmérsékre; a hő forrásai és az égés. A delejességi és villamosági főbb tünetmények és törvények. A fény és hangtani tünetmények és törvények kifejtése kísérleti és szerkesztési alapon, K. k. Gregáss Gy. Természettan. Hetenkint 3 óra.

C) *Vegytan*

V. osztály. A nem fémes és fémes elemek fontosabbjai, valamint azok nevezetesebb vegyületeinek ismertetése kísérleti alapon. A víz, légköri levegő, konyhasó, mészkeő, szén, agyag stb. alkotórészei. A fontosabb vegyületek gyakorlati alkalmazása az iparban, a talaj lényeges alkotórészei. Gyakorlati számítások vegyképletekkel. K. k. Sajóhelyi Fr. Vegytan elemei, Hetenkint 2 óra.

6. *Történelmi tárgyak.*

A) *Földrajz és Statisztika.*

I. osztály Magyarország földrajzának részletes tárgyalása összekötésben a főbb statisztikai adatokkal. Magyarország függőleges tagozata és vízrajza kapcsolatban az egyes vidékek természeti viszonyai, néprajza, s a lakosok főbb foglalkozásának ismertetésével Magyarorsz. politikai földrajza, éghajlata, terményei, állatai és népei. Az osztrák tartományok általános áttekintése. K. k. Kiss Sándor magyar osztrák monarchia összehasonlító földrajza. Hetenkint 2 óra.

II. osztály. Európa államainak vízszintes és függőleges tagozata, azok éghajlata, terményei és miveltégi viszonyai Európa kedvező partfejlődése s ennek befolyása a kereskedelem és miveltég előhaladására. Ázsia általános ismertetése után a két földrész összehasonlítása. K. k. Kozma Gy. II. r. Európa és Ázsia. Het. 2 óra.

III. osztály. Amerika részletes, Afrika és Ausztrália általános ismertetése Azok függőleges és vízszintes tagsultsága, égalja, terményei, miveltégi állapotai és politikai földrajza. Röviden a fölfedezések története. K. k. Kozma Gy. III. r. Hetenkint 2 óra.

IV. osztály. A mennyiségtani és physikai földrajz elemei. K. k Dr Brózik Károly földrajza és jegyzetek Hetenkint 2 óra

B) Történelem.

III osztály. A magyarok történetének rövid áttekin-
tése. A honfoglalás előtt Magyarországon lakó népek megemlítése után a vérszerződés, a honfoglalás története A kereszténység fölvétele s annak jelentősége. Az uralkodóházak története tekintettel az egyes korszakokban Magyarország területi viszonyaira, a műveltség és alkotmány fejlődésére. A mohácsi vész okaival. A vallás- és nemzeti szabadság érdekében Erdély külön állásának jelentősége. Az 1687. törvények. A pragmatika sanctio. A nemzet haladása az újabb időben. A magyar szabadságharcz rövid története s az ezt követő idők ismertetése után a kiegyezés felemlítése K. k. Vargyas E. Magyarok története. Hetenkint 2 óra.

IV. osztály. Az emberiség kezdetleges műveltségi állapota. A történelem forrásai és segédtudománya, a keleti népek története egyes fajok szerint, különösen azok műveltségi állapota, a görögök és rómaiak története, a kereszténység terjedése, a népvándorlás s az újabb államok keletkezése kapcsolatban a hűbérrendszer ismertetésével, az izlam s arabok műveltségi állapota, Németország története a különböző uralkodóházak alatt, a pápák és császárok közti küzdelem. a kereszties hadjáratok s azok következményei Francia-, Angol-, Schweiz- és Spanyolország, a törökök, szlávok és normannok története. A műveltségi állapotok, a lőpor és könyvnyomtatás feltalálása K. k Ladányi G A világtörténet főbb eseményei Hetenkint 3 óra.

V. osztály. Az ujkor története. A fölfedezések, a reformáció kezdete és terjedése, a 30 éves vallás háboru. Francia-, Spanyolország, Németalföld, Anglia, s az Északkeleti Európa története A különböző protestáns felekezetek. A spanyol örökösödési háboru, Oroszország története, az északi háboru. a sziléziai háboruk, Lengyelország felosztása, s az észak-amerikai szabadságharcz A francia

forradalom okai s annak lefolyása, továbbá a legújabb forradalmak s államok alakulása. K. k. Ladányi G. Hetenkint 3 óra.

C) Alkotmánytan.

V. osztály. A magyar állam és alkatrészei, a magy. alkotmány keletkezése A magy állam czimere és lobogója. A trónöröklés, a képviselő választás, az országgyűlés kétháza s annak megalakulása, az ország kormányzása, s magy. független teelős miniszterium. A törvényhatóságok, a közigazgatási bizottság, a községek önkormányzata, az igazságszolgáltatás nemei, birák, és bíróságok. Közösügyek. Az egyházak közjogi állása sajtó- és ipar-szabadság, tan- és honvédelmi kötelezettség, közteherviselés, váltó, telekkönyv, örökösödés és csőd, A büntények és vétségek s a büntető törvénykezés. K. k. Csiki Kálmán A hazai alkotmány és jogismeret alapvonalai Hetenkint 2 óra.

7. Művészeti tárgyak.

A) Rajzolás.

I. osztályban a) *Szabadkézirajz*. Egyenes és később görbe vonalokból alkotott elemi disztimények hálózatbani rajzolása, lapminták után; részint szinezve részint pedig tollrajzban kivive; heti 3 órában.

b) *Mértanirajz*. A szerkesztő síkmértan elemei, A rajzeszközök használási módjának megismertetése; a pont és vonal, tekintettel ezek származására, helyzete s egymáshoz viszonyára; merőlegesek és egyenközűek szerkesztésének különféle módjai; a 4 alaplínevet egyenesekkel és szögekkel, utóbbiak lemásolása és alkotása mérték szerint; a szög osztó és közbefutó egyenesei; kisebbitett mértékek. A kör egymáshoz viszonya, körbe és kör körül rajzolt idomok. A körbe írt szabályos sokszögek és csillagidomok, továbbá érintő, hasonlósági pont és a kör közös kül és belérintőjének szerkesztése; — heti 2 órában.

II. osztályban. a) *Szabadkézirajz* Landau féle egyszerűbb tollrajz disztimények, később a görög izlés diszt

ményi elemeinek megismertetése; egyszerű maeanderek, palmetta és kehely alakzatok s ezeknek 2—3 színnel való festése; heti 2 órában.

b) *Mértanirajz*. 1) A síkmértan folytatása a sokszögek, csillagidomok, s legfontosabb érintési feladatok ismétlésével, a kupmetszetek, valamint a kerekények és csigavonalok szerkesztésének különféle módjai. 2) Az ábrázoló mértanból az orthogonális vetülettan elemei, a tér megismertetése, szemléltetése. A pont és vonal vetületei, utóbbiak helyzete s egymáshoz viszonya vetületeikkel együtt. Egyenes és görbe vonalú síkidomok vetületei; a sík 6 féle helyzete a térben s az azokba helyezett pontok és vonalok vetületei. A ferde és egyenes hasab, henger, gúla és kup valamint a gömb vetületeinek ábrázolása és felületükön a pont meghatározása, azok forgatása és sikkali metszése; heti 3 órában.

III. osztályban. a) *Szabadkézirajz*. Plasztikus renaissance és gót ékitmények részint lapminták, részint főszönmények utáni rajzolása, teljes árnyékolással. A kréta és szénrajz technikájának megismertetése; a renaissance izlés diszitményi elemei, görög, és mór izlésű szalagdiszek, valamint összetettebb palmetta alakzatok rajzolása és színezése. A nyári félév alatt a mintázásból fél és egész domboru főszönmények után középkori diszitményeket másolnak; heti 2 órában.

b) *Mértanirajz*. vetülettan a II. osztály tananyagának rövid összefoglalása és ismétlése. Egyenes és ferde hasab, henger, gúla és kup sík általi metszése és a metszési idomok valódi nagyságának és alakjának meghatározása. A gömb és az előbb nevezett testek felületén a pont meghatározása. A testek forgatása azok hálózatának lefejtése, végre a testek áthatása, heti 2 órában.

IV. osztályban. a) *Szabadkézirajz*. Plasztikus diszitmények szén és krétával való rajzolása diszitményi elemek középkori (bizanzi) szövetek után; összetettebb, színezett mozaik és intersia diszitmények, figurális rajz, lapminták után. Mintázás fél és egész domboru ornamentális főszönmények után; heti 3 órában.

b) *Mértanirajz*. Távlattan. A képsík, alapsík, közép és láthatársík, szem és főpont, alap, közép és láthatár-

vonallal és fősugar megismertetése és ábrázolása; a pont, vonal, kör és egyenes vonalú síkidomok távlati képének meghatározása, azok vetületeiből, kísérletekkel és példákkal szemléltetve a távlati készüléken. Az egyszerűbb testek és test csoportozatok távlati képének meghatározása áthatási, távmetszési és vegyes áthatási módszer szerint. A szabad távlatból könnyebb feladatok megfejtése; mint a képsikkal párhuzamos vagy arra merőleges irányban levő oszlopsorok, félkörű vagy csúcsíves csarnokok, fülkék stb. efféléknek szerkesztése; heti 2 órában.

V. osztályban. *Mértani rajz..* Árnyszerkezettan; a pont, vonal, egyenes és görbe vonalú síkidomok vetett árnyéka; az egyenes és ferde hasáb, henger, teljes és csonka gúla és kupón és vetett árnyékának meghatározása, az ezekből alkotott test csoportozatok ön és egymásra vetett árnyéka a csúcán álló üres gúla és kupó valamint az üres félgömb, henger, csonka kupó és fülke belsejébe vetett árnyéka: egy toskáni oszlopláb önárnyékának szerkesztése; ferdén álló gerendának tagozott falfelületre vetett árnyéka, végre építészeti részletek ön és vetett árnyékának távlati módon való szerkesztése, a fényforrás különféle helyzetének (a képsík előtt, mögött, vagy annak meghosszabbításában) felvétele mellett. A nyári félévben összetettebb domborművi ornamentális főszőntvények utáni mintázás; heti 3 órában

B) Szépírás.

I. oszt. Magyar és német folyóírás üteny szerint. Hetenkint 1 órán.

II. oszt. Magyar és német folyóírás folytatva. Hetenkint 1 órán

III. oszt. Ronde írás; a kis és nagy betűk különféle alakjainak megismertetése Reuleaux tanár módszere szerint, tekintettel azoknak a szögletes (ős) alakokból való keletkezésekre.

C.) Éneklés.

I. II. osztály. Énekgyakorlatok az első három hangtól fogva a teljes C-dúr hangsorig, ideértve a szó-

lőbb üténymeket a negyed, fél, egész, nyolczad és tizenhatod hangjegyeket a megfelelő üténymekkel Négy kemény és négy lágy hangsor leírása éneklési gyakorlatokkal. Kargyakorlatok magyar népdalokból. — Goll-Ernyei Énektana szerint. Hetenként 1 órán.

III. IV. V. oszt. A hangnemek ismertetése. Alakító és előadó jelek A hangközök meghatározása a hozzá tartozó ének gyakorlatokkal. Négy szólamu kargyakorlatok magyar népdalokból és más karénekekből. Hetenként 1 órán.

8. *Tornászat*

Az I. osztályból álló csoport az egyszerű s összetett szabadgyakorlatok után gyakorolta a sorgyakorlatokat: sorakozást igazodást, nyitódást, különféle fordulatokat, kanyarodásokat ugy helyben, mint menés közben; továbbá rendekbe fejlődést helyben és menés közben. Hetenként 1 óra

A II. III. IV. és V. osztályból álló csoport a fentebbieken kívül gyakorolta még a kettős rendekbe fejlődést rendekre szakadozást helyben s menés közben Hetenként 1 órán Mindkét csapat ezeken kívül a körülményekhez képest szertornázásban is részesült.

VI.

A renden kívüli tantárgy tananyaga.

1) Latinnyelv.

I. osztály. Alaktan. 1. A betűk ismertetése és hangoztatása 2. A 8 beszédrésznek s a főnevek nemének meghatározása 3. A főnevek, melléknevek és névmások ragozása. 4. A nyelvtan anyagához kijelölt szavaknak tanulása. 2. A gyakorló könyvből latin és magyar mondatoknak fordítása 6. Házi és iskolai dolgozatok. Tank. Kiss Schulz: Latinnyelvtana és gyakorló könyve. Hetenkint 5 óra)

II. osztály. I. A tő és származott időkről II. A négy igeragozás cselekvő és szenvedő alakban; a segéd, hiányos rendhagyó és álszenvedő igék ragozása.

III. A mult és hanyatszó rendhagyó képzései a négy igeragozásban. IV. Határozók és előljárókról. Ezen részek után mindenütt megfelelő szavak emlézése és gyakorlatok fordítása.

III. osztály. I. A mondatban fogalma, tartalma; az állítmány egyezése; kettős alanyeset használata.

II. Sajátító, tulajdonító-, tárgy-eset és távolító-eset használata különböző nevekkal.

III. Különböző kérdésekre az időnek meghatározása; a helynevek szóköteése. A „hogy“ kötszónak kellő fordítása és kibagyása (accusativus cum in finit) Végre a dum, postquam kihagyása vagyis a független távolító (Ablativus Absolutus) használata.

A tanulók érdemsorozata az 1882–83. iskola évben.

I. Osztály.

Folyó szám	A tanuló neve	Hit- és erkölestan	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Számtan	Mértan	Természetről	Mértani rajz	Szabadkezi rajz	Szépíráás	Testgyakorlás	Ének	Latin nyelv	Szorgalom	Magaviselet
		1	Bagáry Sándor	2	2	3	2	2	2	3	2	2	3	2	3	2
	Barbarits Gyula	2	2	3	2	2	2	2	3	2	3	3			2	2
	Brenner János	3	4	4	3	3	4	4	4	3	3	3	3		4	3
	Csiszár János	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	1	1		2	2
5	Ebenspanger Herm	2	3	1	3	3	4	3	2	3	2	2	1		4	2
	Freyer Gyula	2	2	1	2	1	2	2	3	3	2	2	2		2	3
	Helyes Lajos	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3		4	4
	Horváth Iván	3	3	3	3	2	2	3	3	3	3		3		3	2
	Kaiser József	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	3	3		1	1
10	Kovács Ferencz	1	2	1	2	1	1	2	1	1	2	2	3		1	1
	Kovács László	4	3	3	3	3	2	3	1	1	3	3	3		3	2
	Krampatits József	2	3	3	3	3	2	3	4	3	3	3	3	2	4	2
	Masanczker Salamon	3	3	1	4	2	3	3	4	3	2	3	3		4	2
	Obál Vilmos		3	3	3	3	3	3	3	2	2	3	3		3	3
15	Pevecz Mátyás	4	3	2	3	2	2	2	1	3	2	1	2		3	2
	Pivar István	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3		4	3
	Porm Ferencz	É v k ö z b e n k i m a r a d														
	Riedl Gyula	1	3	2	3	2	2	2	3	3	3	3	3		3	2
	Rosenberg József	3	3	3	3	3	4	3	4	3	3	3	3		4	2
20	Stár Ferencz	3	3	4	3	3	3	3	3	3	3	3	3		4	2
	Stern Henrik	2	3	1	3	3	3	3	4	3	3	3	3		4	2
	Sztajándvics Jenő	2	3	3	3	1	2	3	3	3	2	3	2	2	3	2
	Viola Lajos	3	3	4	4	4	4	4	4	4	3	3	3	3	4	3
24	Vörös Mihály	3	3	3	4	3	4	3	3	2	2	2	1	3	4	

Felsőbb osztályba nem léphetnek: Brenner János, Helyes Lajos, Pivar István és Viola Lajos.

II. Osztály.

Folyó szám	A tanuló neve															
		Hit- és erkölcstan	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Számítan	Mértan	Természetrajz	Mértani rajz	Szabadkézi rajz.	Szépíráás	Testgyakorlás	Ének	Latin nyelv	Szorgalom	Magaviselet
1	Barbarits József	2	3	3	3	3	3	2	4	3	3	3	3		3	2
	Ehrenreich Győző	2	2	2	3	2	3	2	3	3	2	2	2	2	3	2
	Fluck Rudolf	3	3	1	3	2	2	3	2	1	2	3	3		2	2
	Guttman Lajos	2	2	2	2	1	1	3	1	2	1	3	2		2	2
5	Karika István	2	2	2	3	3	2	2	2	3	1	3	3		3	2
	Kolonits Pajos	2	2	2	3	1	1	2	3	3	3	2	1	1	2	2
	Löbl Zsigmond	1	2	2	2	2	2	1	3	2	2	2	3		2	2
	Orbán Lajos	4	3	3	3	2	3	3	3	3	3	3	2		3	3
10	* Pol sinczky Emil	1	2	3	2	2	2	2	3	3	2	2	2	1	2	2
	Szmódis Mihály	1	1	2	1	2	1	1	1	1	2	3	3		1	1
	Zakály Károly	2	2	3	3	2	3	2	3	1	1	2	3	2	2	1
12	Zsilavec Lajos	3	2	3	1	1	1	1	1	1	3	2	2		2	2

* A latinnyelvből az I. osztály tananyagát tanulta.

III. Osztály.

Folyó szám.	A tanuló neve																
		Hit- és erkölcstan	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Történelem	Számítan	Mértan	Természetrajz	Mértani rajz	Szabadkézi rajz	Szépíráás	Testgyakorlás	Ének	Latin nyelv	Szorgalom	Magaviselet
5	Bellosits Károly	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2		3	3	
	Ehrenreich Nándor	1	2	2	3	3	2	3	2	3	3	3	3	2	2	3	2
	Freyer József	1	1	2	1	2	2	2	1	3	3	3	2	1		2	3
	Kolárs István	2	3	3	3	3	3	2	2	2	1	1	1		3	2	
	Márkus Aladár	1	2	3	2	2	2	2	2	1	1	2	2	3		2	2
	Márkus Elemér	1	2	2	2	2	3	2	2	1	2	1	3	1		2	2
	Travnik Gábor	1	2	2	1	2	2	2	2	3	3	3	3	2	2	3	2
	* Turza János	1	3	3	3	3	3	4	3	4	3	3	2	2	1	3	2
	** Zvér Mátyás	1	2	2	2	2	2	1	1	1	2	2	3		3	2	2

* A latinnyelvből az I. oszt. tananyagát tanulta.

** A „ a II. „ „ „ „

IV. Osztály.

Folyó szám	A tanuló neve	Hit- és erkölcstan	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Történelem	Számтан	Mértан	Természettан	Mértani rajz	Szabadkézi rajz.	Testgyakorlás	Ének	Latin nyelv	Szorgalom	Magaviselet
		1	Guttmann Aladár	1	3	3	2	3	3	3	2	4	4	1		
	*Kámán Lajos	1	2	2	1	1	2	2	1	2	2	1	2	2	3	3
	Masanczker Arnold	1	2	1	2	1	2	2	1	3	2	2	2		3	3
	Spindler Gyula	1	2	1	1	1	2	2	1	2	3	3	1		2	2

A latinnyelvdől a III. oszt. tananyagát tanulta.

V. Osztály.

Folyó szám.	A tanuló neve	Hit- és erkölcstan	Magyar nyelv	Német nyelv	Történelem	Alkotm. és jogtan	Számтан	Könyvviteltан	Természettан	Vegytan	Mértani rajz	Testgyakorlás	Ének	Szorgalom	Magaviselet
		1	Bellosits Bálint	1	2	2	1	1	2	1	1	1	1	1	1
	Bellosits János	2	2	2	2	2	3	2	2	2	3		1	3	2
	Kohn Arnold	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		1	1

Az érdemsorozat jegyeinek jelentése.

a) Az előmenetelben :

- 1 = jeles
 2 = jó
 3 = elégséges
 4 = elégtelen.

b) A szorgalomban :

- 1 = ernyedetlen
 2 = dicéretes
 3 = változó
 4 = hanyag.

c) Az erkölcsi magaviseletben

- 1 = dicséretes
 2 = jó
 3 = tűrhető.

Az alsó-lendvai polg. fiiskola tanulóiinak statisztikai kimutatása az 1882/83. isk. évről.

A tanu- lok száma	Vallás szerint	Műveltség szerint		Születési hely szerint		A szülők polgári állása szerint		Nyelvismeret szerint			Születési év szerint			Előmenetel a Tanulói név részén		Tanulói név- részén		Tandij fizetése elől felmentettek	Segéd- nyelvet- tanulók	Csak a Tanulói név részén	a múlt tanévre beiratkozott	mutatkozik javulás v. apadás.																			
		helybeli	vidéki	alsó-lendvai	zalamegyei	más megyei	stájerországi	önálló öntermelők	önálló kereskedők s iparosok	magyar	magyar, horvát	magyar, horvát, német	német, magyar	német, horvát, magyar	német, vend, magyar	1863	1867						1868	1870	1871	1872	Akadály nélküli felsőbb osztályba mehet	Javító vizsgát tehet	Egész tanulói beirattási és t. könyv- tárárt: 10 forint.	Feladást és beirattási díjt 5 o. é. iratol.	Egész tanulói — 9 frt. 50 kr. — fizetése elől felmentett	Feladást (4 frt. 50 kr.) fizetése elől felmentett	Tanulói név- és rajzszerekkel	Képzéssel							
I. 24	123	17	1	6	11	13	6	1	13	4	10	6	2	1	1	2	6	3	12	10	9	4	12	1	11	1	16	2	19	15											
II. 12	—	11	—	1	6	6	4	7	1	3	7	1	1	1	1	4	2	1	1	10	2	—	4	1	7	1	8	2	16	—	4										
III. 9	—	8	—	1	4	5	2	3	4	1	2	—	1	1	2	2	2	—	8	1	—	5	—	4	—	4	3	7	12	—	2										
IV. 4	—	2	—	2	—	2	—	2	1	1	1	1	1	1	2	1	—	3	1	—	3	1	1	—	3	—	2	3	5	—	1										
V. 3	—	3	—	1	3	—	2	—	1	—	2	1	—	1	1	1	—	3	—	3	—	—	2	—	1	—	1	—	3	0	—	0									
Összesen	52	15	40	1	11	24	28	17	23	11	1	17	3	22	1	9	24	10	5	1	2	2	5	2	1	4	8	10	6	13	34	13	4	24	2	26	2	31	10	50	12

IX.

A tanoda leltára.

I. Könyvtár.

1. A tanári könyvtár a letolyt iskolai évben a következő művekkel gazdagodott:

a) *Ajándékozás* 1. A nm. vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumtól a „Néptanítók Lapja“-nak 1883. évfolyama (3 frt)

2. *Az Eggenberger féle könyvkereskedéstől*: Oldal J. Németnyelvt. (2 péld 1 frt 60 kr) Dr. Prózik K. Természettani földrajz (1 frt. 10 kr), Sajóhelyi Frigyes: Vegytan (1 frt. 40 kr.) Összesen 4 frt. 10 kr.

3. *Dobrovsky és Franke könyvkereskedésétől*: Szabó J. Természetan (1 frt. 40 kr.)

4. *A Franklin Társulattól*: Kapy Gy. Dalkönyvecske (20 kr.) Utasítás a Dalkönyvecskéhez (20 kr.) Dr. Róth S. Ásvány közet- és földtan (80 kr.), A növénytan elemei (1 frt). Harrach József: Német olvasókönyv I. r. (80 kr.) U. az II. rész (1 frt), Hoffmann Mór Német tan- és olvasókönyv (1 frt. 20 kr.), Lehr A. és Riedl Fr. Magyar olvasókönyv I. kötet (80 kr.) U. az II kötet (1 frt. 20 kr.) Róder Fl. Ó- és ujszövetségi bibl. történetek I. r. (60 kr.), U. az II. kötet (60 kr.) Gyulay B. Irodalom ismertető (1 frt 20 kr.), Jablonszky J. Ázsia és Afrika (60 kr), U. a Amerika, Ausztrália leírása (50 kr) Összesen: 10 frt. 70 kr. o. é.

5. *Lámpel Róbert könyvkereskedésétől*: Kuttner S. Máyer M. Világtörténet (60 kr), Schubert K. Természetrajz (1 frt.) Ihász G. Magyar nyelvtan (1 frt.) Összesen 2 ft 60 kr

6. *Tetty N. és társa könyvkereskedésétől*: Dr. Ploetz - Nagy: Francia nyelv tan elemei I. és II. kötet (88 kr.). P. Szathmáry K. Magyarország története (1 ft) Füredi J. Rendszeres magy. nyelvtan (60 kr.) Összesen 2 frt 48 kr.

7. *Kokay J. könyvkereskedésétől*: Goll-Bellovics Polhymnia (50 kr.), U. a Énektan (50 kr) Összesen: 1 ft.

8. *Vajdics K. pápai könyvkereskedőtől*: Zene és Énektan - Beke Antal (2 péld. 72 kr.)

9. *Gyurgyik Gy. országgyűlési képviselőtől: Körmöczbánya bányajogi stb. története cz munkája* (?)

10. *Iványi Andor polg. isk. tanártól: Vissinger K. Ásvány- kőzet és földtan* (1 frt 80 kr)

b) *Vétel útján: 1. Szakközlönyök és folyóiratok: „Zalai Tanügy“* (1883. évf. 2 frt.), „Középtanodai Tanár egyl. Közlöny“ (1882—83; 4 frt), Természettud. Közlöny“ (1883. évf. 3 frt.) „Paedagogiai Szemle“ (1883 évf. 2 frt. 50 kr). „Polgári Iskola“ (1883 évf. 2 frt.), „Közoktatás“ (1882. évf. második fele és 1883 évf. évf. 6 frt), „Magyar Tanügy“ (1882 - 83 évf. 6 frt), „Család és Iskola“ (1883. évf. 3 frt.) Összes érték: 28 frt. 50 kr.

2. Tan- és kézi könyvek s irodalmi művek Hahóthy S Természettan (1 frt 20 kr.). Dr. Simonyi Zs Rendszeres magy. nyelvtan (1 frt 50 kr), Roller W Könyvviteltan (80 kr), Kriessh J. Állattan és Növénytan (1 ft. 66 kr.), Kárpáthy E. Állatmuzeum (70 kr), A M Tudom. Akademia könyvkiadó vállalata 1881- 83. évi ciklusának szépirodalmi és történettudományi művei u m. Goldziher Ignác: Az iszlam (1 frt. 80 kr), Symondsz: Renaissance Olaszországban 2 kötet (3 frt. 60 kr.), Thierry A. A római birodalom tört (1 frt 80 kr), Vámbéry A. A magyarok eredete (1 frt 80 kr) Alexander A. Kant 1 kötet (1 frt 80 kr.), Szász K. A világirodalom epózsai 2 kötet (3 frt. 60 kr) Faine H. Az Angol irodalom története 2 kötet (3 frt. 60 kr) szállítási díjjal együtt: 24 frt 64 kr. Ezenkívül a könyvtár illetményéből bekötte tett Bpesten 40 kötet folyóirat-szaklap és nagyobb mű 23 frt 35 kr értékben a szállítási költségekkel együtt ennél fogva a jelen isk. évben a tanári könyvtár gyarapítására 47 frt. 99 kr. fordítottatott a szaklapokon kívül

II. *Az ifjúsági könyvtár számára a következő művek szereztettek be: a) Kis nemzeti muzeum: Kisfaludy K. válogatott munkái 2 kötet (1 frt) Br Jósika M. Regegyöngyök (50 kr.) Boldogháza (50 kr) Kisfaludy S válogatott munkái (50 kr.), Történeti adomák és jellemrajzok (50 kr) Jókai M. válogatott munkái 2 kötet (1 frt.), Csokonai M. válogatott munkái (50 kr.), Kuliffay Ede: Erdély története (50 kr.), Bánfi J. A Szántó család tör-*

ténete (50 kr); b) Olcsó könyvtár: Lessing G. E Lavkon (50 kr), Szalay L Mirabeau (40 kr.), Gaál F. Peleskei notárius (40 kr) Kisfaludy S összes regéi (2 kötet 1 frt 20 kr), Poole J Pry Pál (50 kr) Pulszky F. Eszmék Magyarország tört phylosophiájához (30 kr) Csokonai: Béka egérharcz (20 kr.), Gyulay P. Br Eötvös J. (20 kr), Pulszky F Martinovics és társai (20 kr.) c) A történelmi könyvtár 8., 14., 26., 27., 31. füzetei ajándéku (2 frt 50 kr) Beöthy Zs A névtelenek (1 frt 20 kr), Három nemzedék (60 kr), Gyulay P Vörösmarty életrajza (2 frt), Gyulay P. Emlékbeszédék (2 frt), Dr. Gőző F. Budapest története (1 frt), Greguss A Arany J. balladái (70 kr), Verne Gy. Utazás a holdba (1 frt. 20 kr.), Utazás a tenger alatt (2 frt), Öt hét léghajón (1 frt 20 kr) 34 kötet Összes érték a kötési díjjal együtt: 27 frt 82 kr. o. ért.

III. Tankönyvek a szegény tanulók számára Gyulay B. Magyar nyelvtan I. r. 2 péld (1 frt 60 kr.) Magyar olvasókönyv I. r. 3 péld (2 frt. 10 kr.), Tokos L magyar nyelvtan (90 kr.), Dr Császár K Szám tan I r. 5 példány (3 frt), Szám tan II. r. 1 drb. (60 kr.), Mocnik Algebra 1 péld (1 frt 40 kr.) Dr Császár Geometriai alaktan 1 drb (1 frt 20 kr), Graf J Németnyelvtan I. r. 4 példány (3 frt. 20 kr.), Kozma Gy. Földrajz II r. 7. péld (5 frt. 60 kr), III r. 4 péld (3 frt 20 kr.), Dr. Brózik K. Természettani földrajz 2 péld (2 frt. 20 kr.), Vargyas E. Magyarok tört. 4 péld. (1 frt 92 kr. Dr. Szabó J. Ásványtan 3 péld. (1 frt. 20 kr.), Dr Kriesch J. Növénytan 7 péld (4 frt 90 kr) Egri K. Katechismus 2 drb (50 kr), Róder A. Bibliai tört (28 kr), Hahothy S Természettan 2 péld (2 frt. 40 kr.), Lange-Cherven Térkép 1 drb (70 kr), Greguss Gy. Természettan 1 drb (1 frt 40 kr.), Roller M. Alkalmazott Geometria 1 drb. (1 frt.), Ladányi G. Világtörténet 1 drb. (84 kr.) Összesen 54 kötet, (42 frt frt 14 kr) értékben, mely érték a 10% os könyvárusi engedmény levonása és 1 frt. 52 kr. szállítási költség hozzáadása után (39 frt. 45 kr) az iskolaszék pénztárából fizettetett ki, valamint a múlt isk évben beszerzett 72 drb. ócska tankönyv kötetési díja is 13 frt értékben.

IV. Természetrajzi szertár. Dr. Schubert G. H. „Képes Természetrájának állattani része magyar átdolgozásban 4 kötetben beszereztetett Ert. 10 frt. 72 kr. Egy drb Mammuth-tog, alsó áll kapocs s még néhány drb csontváz törmelék, melyek A.-Lendván egy hegyoldal rigolizása alkalmával kerültek felszínre. Összesen 10 ft. 72 kr.

V. Vegytani szertár. Lepárolt víz, kénsav (H_2SO_4), sósav (HCl), ammonium hydrát (NH_4OH), kálium hydrát (KOH), Nátrium hydrát ($NaOH$) higany oxid (HgO), ezüst oxid (AgO), kén ammonium és 12 drb kémcső 17 frt 97 kr értékben szereztetett be az iskolaszék által a helybeli gyógyszertárból. — Összesen: 17 frt 97.

VI. Rajzszertár. Weinberger Alajos „Szabadkézi rajzolás elemei“ 11 füzet à 20 kr (2 frt 20 kr), Scholz Musterblätter aller Schriftarten 1 füz. (60 kr.) Szemléltetési készülék a vetülettan tanításához (4 frt.) Ezek valamint a szegény tanulók számára bevásárolt 24 frt 50 kr. értékű különbözőféle rajzszerek az iskolaszék által szereztettek meg Ajándékozás útján a Franklin-Társulattól a rajzszertár a következő műveket nyerte: Landau „Arányok szerinti rajzolás“ I. r. III. füzet 12 lap (80 kr.), I. rész IV. füzet (1 frt), II. rész 12 lap (70 kr). Összesen: 33 frt 80 kr

VII. Butorneműek, javítások és vegyesek. Egy drb régi könyvtári szekrénynek és 1 db phisikai szekrénynek kétféle vágatása és czélszerű átalakíttatása (17 frt.), 4 drb isk. fekete tábla újra festése és vonalzása (4 frt 80 kr.), 1 db fogas készítése körző és szék igazíttatása (95 kr.), apróbb lakatos munkákért (95 kr), 3 drb ablaktábla berakatasáért (1 frt 35 kr), 1 drb hegedű vonóért (1 frt 50 kr.), 2 darab szobaseprű (2 frt. 25 kr.), 2 üveg lenmag finneisz (70 kr.) $3\frac{1}{2}$ liter borszesz fixir készítéshez és a vegytani labororium számára (1 frt. 85 kr), 31 Dgr. szivacs (5 frt 4 kr.), egyéb apróságokért (8 kr). Összesen 37 frt. 17 kr.

Az ajándékozott művek értéke: . 32 frt. 80 kr.

A vétel útján beszerzett művek,
szerek és vegyes neműeké: . 251 „ 42 kr

Összesen . 284 frt. 22 kr.

Jótekonyság és jutalmazások.

1. Városunknak a polg. iskola ügye iránt melegen érdeklődő értelmisége a jelen isk. évben is siettetett az áldozatot meghozni az ügy számára, a mennyiben 10 szegénysorsu és magát főtartani teljesen képtelen ifju haladását iparkodott előmozdítani az által, hogy aláírás utján ingyen élelmezést ajánlott fel számukra.

Nevezetesen : Hajós Mihály, Skublics Imre és Pollák Lázár isk. széki tag urak 1-1 tanulónak egész iskolai év alatt teljes élelmezést nyújtottak, a két utóbbi nemes keblü jótevénytényezőnek gyermekei körül a segélyezett két IV. oszt növendék hála fejében némi tanitgatási és felügyeleti vizsonzolgálatot is teljesített

Stirling Antal esperes-plébános úr egy helybeli, szegény árva ifjunak az egész isk. év alatt, egy másik növendéknek pedig 4 hónapig kegyeskedett ebédet nyújtani.

Murkovics János kántor tanító úr és Barsch Henrik vendéglős úr 1-1 növendéknek szintén egész évig sziveskedtek ebédet adni.

Brenner György gondnok ur egyik IV. oszt tanuló nak, ki polg. isk. 1. oszt. tanuló fiát a tanulásban vezet gette, mintegy 4 hónapig nyújtott ebédet Stein Antal Kovács János Tomka György, Lendvay Mátyás, és Vlasits Pál urak 1-1 tanulónak egy havi teljes élelmezést ajánlottak fel ; Bellosits János és Nagy József urak 1-1 tanulónak két hónapig ebédet ; Ráth János úr 6 hétig, Zárjeczky Vincze úr 4 $\frac{1}{2}$ hétig egy tanulónak ebédet ; Ehrenreich János úr ebédet 5 hétig 1 tanulónak ; Dr. Király Mór, Matyasovszky Vincze, Löbl Ignác, Nagy Alajos, Miklós Gergely, Vámosy Lajos urak 1-1 tanuló nak egy hónapig ebédet ; Balogh Árpád és Freyer Fülöp urak 1-1 tanulónak 2 hétig egész ellátást ; Káposztás Ferencz úr egy tanulónak 3 hétig ebédet ; Laufer Miksa Tüske Ferencz, Wortman Benő, Kassay Nándor urak 1-1 tanulónak 2 hétig ebédet ; Brátkovics Ferencz és Simon János urak 1-1 tanulónak egy hétig ebédet és vacsorát ; Plenk András és Rosenberg Henrik urak ebédet 1 hétig kegyeskedtek felajánlani.

Ezeken kívül Bellosits János úr egy tanulónak, ki év vége felé árvaságra jutott, máj. hó 18 tól egészen az év végéig kegyeskedett teljes ellátást felajánlani.

2. Az „alsó-lendvai takarékpénztár“ a lefolyt tanévben szokott nemeslelkűségét a polg. iskola mellé felállítandó tápintézzel éreztette, 50 o é frtot adományozván annak alaptőkéje gyarapítására.

3. A közs. polg. isk. iskolaszék a szegény tanulók számra kiosztandó tankönyvekre 39 frt, 45 krt; az ócska kézi könyvek beköttetésére 13 frt. és használat végett kiosztandó rajzszerekre 25 frtot o é. utalványozott.

4. A szorgalmas és jó magaviseletű tanulók megjutalmazására a következő jótévközlők adományoztnk: Hajós Mihály úr 3 frtot; Stirling Antal. Kelez Gyula, Tomka György, Barsch Henrik, Pollák Lázár, Miklós Gergely, Bellosits János, Nagy József Karabélyos Elek. Nábráczky Lajos Petrik Gyula, Csukics Adolf, Nagy Alajos. Zárjeczky Vincze, Skublics Imre. Kovács János Gordignáni Ferencz Dervarics Kálmán és Wortmann Benő urak 1 1 frtot; Brenner György Ráth János, Vámosy Lajos, N. N, Brátkovics Ferencz, Stein Antal, Ehrenreich János, Schwarz Jakab, Hajdinyák Ferencz és Freyer Fülöp urak 50 50 krt; — Pntér Gyula, Matyasovszky Vincze urak 40—40 krt., Vörös Mihály úr 30 krt., Deutsch Miksa úr 2 drb és Brünnér S. úr 1 drb. ezüst huszast. Összeg: 28 frt. 10 kr. és 3 darab ezüst huszas.

Az itt, valamint a leltárban felsorolt jótéteményekért az intézet és az ifjuság nevében úgy az iskolaszék min a tan-testület hálás köszönetüket nyilvánítják!!

XI.

Segélyezettek és jutalmazottak.

1. A Molnár-féle alapítvány kamataiból a lefolyt isk. évben is 2 ifju nyert jutalmat u m. Kaiser József I. osztályos és Szmodics Mihály II. oszt. tanuló egyik-egyik 13 frt 8 kr o. é.

2. Ingyen élelmezésben részesültek: Csiszár János Stár Ferencz I. oszt., Karika István, Zsilavec Lajos II. oszt., Márkus Elemér, Turza János, Zvér Mátyás III. o. Kámán Lajos, Masanczker Arnold és Spindler Gyula IV.

osztályos növendékek, kik közül a 3 utolsó a kegyes jótéteményezők gyermekei körül teljesített felügyeleti és tanítgatási szolgálatok által iparkodott a szives jótéteményt meghálálni

3 Az iskolaszék a tandijakat a következő tanulóknak engedte el: a) *egészen* (9 frt. 50 kr.) Barbarits Gyula, Csiszár János, Ebenspanger Herman, Helyes Lajos, Kaiser József Kovács László Pivar István, Rosenberg József, Stár Ferencz, Sztojánovics Jenő, Vörös Mihály I. osztályos; Barbarits József, Karika István, Kolonits Lajos, Orbán Lajos, Kolonits Lajos Szmodics Mihály Zsilavec Lajos II. oszt., Márkus Aladár, Márkus Elemér, Turza János, Zvér Mátyás III. oszt.; Kálmán Lajos, Mázsánczker Arnold, Spindler IV. oszt. és Kohn Arnold V. oszt. növendékeknek; b) *a féltandij* (5 frt.) elengedett: Kovács Ferencz I. oszt. és Löbl Zsigmond II. o. növendékeknek, Az elengedett tandijak összege a 28 növendéknél: 247 frt. o. é

4 Kézi (tan)könyveket és rajzszerket használatra nyertek mindazon tanulók, kik *tandij elengedésben részesültek*. rajtuk kívül még: Horváth Iván és Krampatits József 54 kötet új tankönyv (39 frt. 45 kr. értékben) és 142 drb. régebbi de jó részt újból bekötött (13 o. é. frt. kötési díj) tankönyv, azonkívül 24 frt. 50 kr. értékű, külömbféle rajzszer osztatott ki használatra.

5. A jutalmazásra begyűlt összeg a következőkép használtatott fel: Csiszár János I. oszt. t. Ballagi Mór „Magyar és német zsebszótárát (kötve 2 frt.), Kovács Ferencz I. oszt. Petőfy S. összes költ. népies kiad. (à 2 frt.), Guttman Lajos II. oszt. ugyancsak a fentebbi művet (à 2 frt.) Polesinszky Emil II. oszt. t. Ballagi M. zsebszótárát (2 frt.) Zsilavec Lajos II. oszt. a tanulásért és a rajzolásban tett előmenetelért 3 drb. ez. frt., Zvér Mátyás III. oszt. szintén 3 drb. ez. frt., Spindler Gyula IV. oszt., Bellosits Bálint és Kohn Arnold V. oszt. tanulók Horváth M. „A magyarok története című munkáját à 4 frt. nyerték, ezenkívül Kolárs István és Márkus Elemér III. oszt. tanulók a rajzolás és szépíráásban tett előmenetelükért 1—1 drb. ez. forinttal Kálmán Lajos IV. oszt. növ. pedig a tornászban tett előmenetelért 3 drb.

ezüst huszassal jutalmaztattak meg. A jutalmak értéke : 28 frt., és 3 drb ezüst huszas

XII.

Tudnivalók a jövő iskolai évre.

1 Az alsó lendvai polg. fiu iskolában a jövő 1883-84 tanítási évre a felvétel és beiratás aug. hó 30 tól szeptember 2-ig bezárólag a tanácskozási teremben történik. A fölvétetni kívánó tanulók szülei vagy ezek helyettesei kíséretében tartoznak megjelenni

2. A díjtalan felvételi vizsgálat, ugyszintén a javító és pótló vizsgálatok szept. 2-án délután tartatnak meg.

3 A polg. iskola I. osztályába szabályszerűen csak oly tanuló léphet be : a) a ki legalább a 9 évet betöltötte ; b) kinek az elemi iskola IV. osztálya számára kiszabott tantárgyakban elegendő jártassága van s ezt a felvételi vizsga utján is igazolni tudja, c, ki az elemi iskola IV. osztályáról bizonyítványt mutat fel s a magyar nyelven való oktatáshoz megkívántató ismeret birtokában van.

4. A polg. iskola bármely osztályába bevehető minden olyan tanuló, ki koránál fogva az általa kijelölt osztályba beillik, és az ezen osztályhoz megkívántató előkészültségről vizsgálat utján bizonyosságot tesz ; a közép iskolákból átlépni szándékozó tanuló bizonyítványa alapján a következő osztályba felvétetik.

A polgári iskola négy első osztályából átléphet a tanuló a középtanoda megfelelő osztályába. Ezen esetben :

a) ha gymnásiumba akarja magát felvétetni, köteles a latinnyelvből az illető osztályban megkívántató jártasságát vizsgálat utján bebizonyítani ; b) ha reáliskolába lép, köteles a franczianyelvbéli megfelelő jártasságról tanúságot tenni.

6 A polg. iskola IV. osztályát bevégzett tanuló, ha szakiskolába akar átlépni, átmehet.

a) a tanító-képezdébe, b) a kereskedelmi iskolába, c) a közép-ipartanodába, d) az országos minta rajztanodába, e) a cs. kir. hadapród iskolába vizsga letétele nélkül.

7. A polg. iskola IV. és VI. osztályát bevégezett tanuló előtt a folyó évi január 6-án kihirdetett köztisztviselők minősítéséről szóló törvényczikk alapján a következő életpályák állanak nyitva :

a) a IV. osztályt végzett tanuló alkalmaztathatja magát fogyasztási. adószedői, ellenőri és tiszti; sőtárnoki, ellenőri, mázsatiszti, almázsatiszti és hivataltishti hivataloknál : a bíróságoknál, jogügyi és alapítványi igazgatóságoknál állami vagy törvényhatósági hivataloknál. lehet még fogházfelügyelő s általában alsóbb tisztviselő ;

b) a VI. osztályt végzett tanuló *bocsátható jegyző vizsgálatra*, azonkívül alkalmaztathatja magát a fentebbi hivatalokon kívül kinevezett távirtda-kezelői, dohányárudai, raktári és lottoigazgatósági hivataloknál

8. Ha a VI. osztály bevégezése után is tovább akarja tanulmányait folytatni : átléphet a gazdasági, erdészeti, állatorvosi középintézetekbe

9 A tandíj egész évre 10 frt első fele a *beiratáskor*, a második *februárban* fizetendő *Az 50 kr. beiratási díjt* az ifjúsági könyvtár alapjára kivétel nélkül minden növendék tartozik fizetni.

10. A szegénységi és jó előmenetelről szóló bizonyítványokkal felszerelt s a tandíj elengedését vagy tankönyvekkel való segélyezést kérő folyamodványok a községi polg. iskolaszékhez czimezendők és beiratáskor az igazgatónak átadandók szintén ekkor nyújtandók be a kérelmek élelmezés nyerhetése végett az igazgatóhoz ugyancsak a községi iskolaszékhez czimezve.

11. Tankönyvekkel és tanszerekkel csak olyan tanulók láttatnak el, kiknek a tandíj fele elengedett.

12 Azon növendékek, kik egy, vagy legfeljebb két tantárgyból *elégtelen érdemjegyet* kaptak, a jövő tanév elején javító vizsgálatot tehetnek, a miről aug. hó 30-ig tartoznak jelentést tenni az igazgatónál. Azon növendékek pedig, kik *kettőnél több tantárgyból kaptak elégtelen érdemjegyet*, az osztálynak ismétlésére utasíttatnak.

13. Kik latinnyelvet akarnak tanulni, ebbeli szándékukat a beiratáskor jelentsék ki

Az igazgatóság.

